

De Wissel

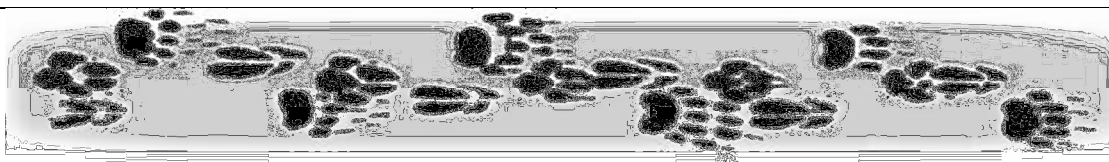
IVN afdeling Eijsden

Sept 2015

Jaargang 22 nummer 3

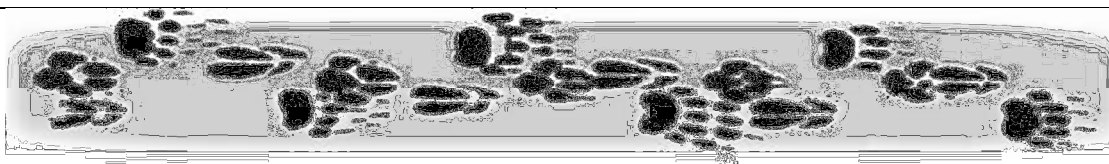
*Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid*

INHOUD

Inhoud	2
Van De Redactie	3
Van Het Bestuur	3
Huisvesting	3
Aan alle lokale IVN afdelingen van de regio Maas en Mergelland	4
Hallo IVN in Limburg,	4
Beste secretariaten en voorzitters van de afdelingen in Zuid-Limburg,	5
Digitalisering (herinnering)	6
Viskes vange (12)	6
De Kwabaal (“Kwakbol”, “Kwab”)	6
De naam	6
Levenswijze	7
Voortplanting	7
Voorkomen	7
Gezegden en toekomst	8
Bijzondere Waarnemingen	8
Agenda 2015	12
Lezingen 2015	12
Het “Wandelschema” & “Korte Tour”	12
Euregionale natuurwandelingen in 2015	12
Programmaoverzicht 2015 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten	13
Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)	13
Bijzondere Waarnemingen vervolg van pagina: 8	13
Zomer 2015. Wisselvallig met julirecord Beek (38.2°C).	15
Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!	21
De onbekende Belgisch Limburgse natuur.	21
Het Bestuur	24

walpot (drukkerij

VAN DE REDACTIE

In het vorige nummer wenste ik de lezers een mooie zomer. En eigenlijk was het dat ook wel. Maar de enorme verschillen, van tropische dagen naar enorme plensbuien, maken dat het voor veel mensen niet zo voelt. Het is “te warm” of “te nat”. Het voelt niet als een “lekkere” zomer.

Desalniettemin krijgen onze waarnemers de Wissel weer vol met alles “wat groeit en bloeit en ons altijd weer boeit” (Fop I. Brouwer).

Graag jullie aandacht voor de verhuizing van “De Dassenburcht” (pagina 3) en de Sterwandeling (pagina 4). En wie wel eens kennis wil maken met IVN'ers uit het noorden des lands leze het bericht “*Hallo IVN in Limburg*” op pagina 4.

Na een 2-tal nummers pauze zijn de vissenwetenswaardigheden van Jacques Piters weer terug. Lees ook over de Belgische natuur door Jean Creuwels.

Kortom er is weer van alles wat!

Ik wens jullie veel leesplezier.

Op de website van IVN Eijsden is regelmatig actueel nieuws te vinden. En, zoals u weet, ook de Wissel wordt daar gepubliceerd (in kleur). (ivn.nl/afdeling/eijsden)

PDB

VAN HET BESTUUR

Huisvesting

Het zal een ieder niet huisvesting in het voor-Eijsden door het ontbrekend is.

Daarom is het bestuur enkele partijen een verhuisvesting gestart.

Er ligt nu een opzet waarin IVN-Eijsden samen met Stichting Grueles, Stichting Fruit erop uit, het huiskamerproject Gronsveld in het voormalige schoolgebouw van het Jeanne d'Arc college in Gronsveld aan de Kampweg gemeenschappelijke huisvesting zou kunnen krijgen.

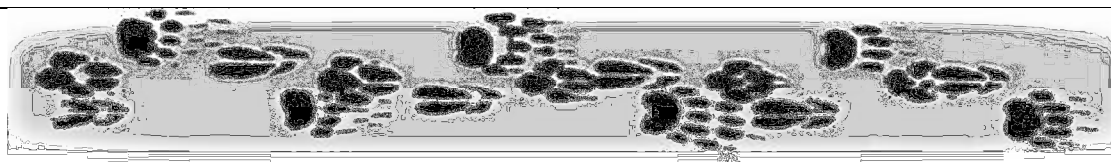
Er zal op een later moment voor alle leden een voorlichting worden georganiseerd om de plannen verder toe te lichten.

Echter omdat de huidige huisvesting in de Dassenburcht zo kritiek is en veel van onze spullen niet langer in de onverwarmde kelder kunnen blijven, wil het

ontgaan zijn, dat onze malig gemeentehuis in ken van verwarming niet

sinds mei van dit jaar met kenning voor alternatieve

bestuur de inventaris van de Dassenburcht nu al verhuizen naar de locatie aan de Kampweg.

Hierbij vragen wij de hulp van onze leden.

We willen op 19 september en 26 september 's ochtends van 9:00u tot ongeveer 13:00u onze spullen in de Dassenburcht uitzoeken, inpakken en overbrengen naar Gronsveld.

Wie wil ons als bestuur daarbij helpen. Vele handen maken licht werk!!

Opgeven kan bij ondergetekende.

Maarten van der Sande

06 50214039

vdsandebraken@ziggo.nl

Aan alle

Zondag
organi-
U allen
Kloos-

lokale IVN afdelingen van de regio Maas en Mergelland

20 september 2015 heeft het IVN Bocholtz-Simpelveld de satie op zich genomen van de Sterwandeling.
worden verwacht tussen 12 en 13 uur in De Rode Beuk, terstraat 57, 6369 AB Simpelveld (tegenover het voormalig zusterklooster).

Bij aankomst wordt u een kop soep en een stuk vlaai met koffie aangeboden.

Hier wordt een presentatie gegeven van de kloostergeschiedenis dmv foto's.

Om ca. 13.30 uur kunt u aan een ommetje met gids van ca. 1 uur deelnemen met als thema "Simpelveld Kloosterstedje". Wat is er aan natuur/cultuur nog te zien/beleven in de omgeving van de kloosters.

Voor 11 uur graag een berichtje naar 0639098022 met hoeveel personen u naar Simpelveld komt, zodat er voldoende soep en vlaai is. Dan ook graag, als dit mogelijk is, met hoeveel personen u deelneemt aan het ommetje.

Voor meer inlichtingen kunt u ons mailen of bellen.

Wij, het IVN Bocholtz-Simpelveld verheugen zich u te mogen begroeten.

Met de vriendelijke groeten namens het IVN Bocholtz-Simpelveld

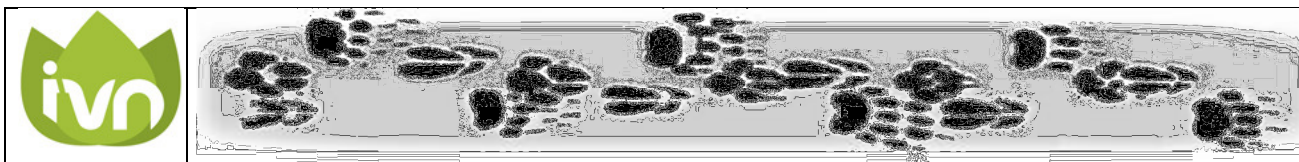
Math Kockelkoren (voorzitter)

f2hmjkockelkoren@hetnet.nl

Aanmelden kan ook bij Jacques Piters per telefoon (06-445 91 557) of per mail (Jacques_piters@hotmail.com).

Hallo IVN in Limburg,

Wellicht een leuk idee voor wie de IVN'ers uit het "noorden" wil leren kennen.

We ontvingen volgend bericht van IVN Zuid-Kennemerland:

Hallo IVN in Limburg,
Het IVN Zuid-Kennemerland heeft een leuk natuurwerkweekend in Noorbeek, Zuid-Limburg. Het weekend gaat nu wel door, we hebben al 20 deelnemers. Het weekend is van 2-4 okt. Een leuke mix van lekker werken in de natuur, wandelen en gezelligheid!

U mag dit bericht verspreiden onder uw IVN-leden/donateurs en/of op uw website plaatsen.

Met dank en een vriendelijke groet,

Marc van Schie
IVN Zuid-Kennemerland

Leuk weekend; Lekker zagen (en wandelen) in Zuid-Limburg (ingekort door de redactie)

Leef je uit in de natuur! Natuurliefhebbers die het leuk vinden om de handen uit de mouwen te steken in de natuur kunnen hun hart ophalen. Het IVN Zuid-Kennemerland organiseert in samenwerking met Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten een leuk natuurweekend werken in de natuur in het mooie Zuid-Limburg van vrijdag 2 okt. t/m zon 4 okt. We gaan aan de slag in het Geuldal en het Noordal. We gaan graften (houtwallen op de hellingen) zagen in het Geuldal nabij Wijlre. En in het Noordal gaan we ook zagen en op bijzondere graslandjes hooien. Natuurlijk verzorgen boswachters tijdens de werkzaamheden ook nog voor een interessante wandeling. Een leuke mix van lekker werken in de natuur, wandelen en gezelligheid!

We verblijven in groepsherberg Onderscheij in Noorbeek.

Vrijdagmiddag en de zaterdag steken we de handen uit de mouwen. We werken vrijdag van 13.00 tot 16.00 uur. En zaterdag van 9.30 uur tot 15.00. Aankomst vrijdag rond 11.30 uur. Koffie drinken, beetje lunchen en rond 12.30 naar de boswachters. Naast het werk is er ook natuurlijk de mogelijkheid om te gaan wandelen. Wandelmogelijkheden genoeg! Mocht u in de buurt en alleen wilt komen meewerken dan is dat ook mogelijk.

De kosten voor dit weekend zijn 50 euro; 2x overnachten, 2x ontbijt en 1x avondeten. Er komt alleen nog ca 8 euro bij voor de 'chinees' op vrijdagavond.

Kijk op www.ivn.nl/zuidkennemerland of meld je aan via ivnzknatuurwerk@gmail.com. We maken er een leuk weekend van!

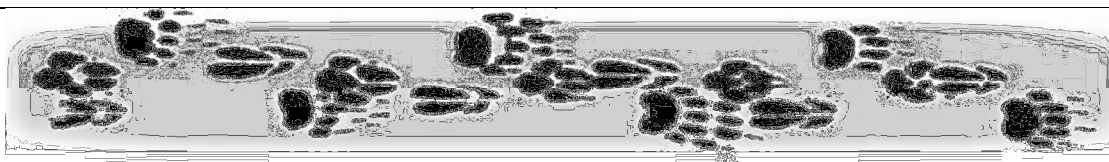
Marc van Schie IVN Zuid-Kennemerland 06- 22 5757 48

IVN-landschapsgidsencursus Zuid-Limburg

Voor de derde keer wordt er een IVN-landschapsgidsencursus Zuid-Limburg georganiseerd.

Het cursusteam bestaat voorlopig uit mensen met ervaring in de cursus (Arie, hoofddocent en Tineke, organisatie) en opgeleide landschapsgidsen (Jeanne, coördinatie coach en Frits, lesonderdelen), daarnaast hebben we als we 20-24 cursisten kunnen plaatsen ca. 5-6 coaches nodig. Naast Jeanne, Frits en Margriet hebben we dan nog 2-3 coaches nodig liefst uit diverse andere afdelingen, ook afhankelijk waar de cursisten vandaan komen. Dus graag nog aanvulling voor het team.

Verder zoeken we nog een penningmeester van een IVN-afdeling die het

cursusgeld wil innen en de betalingen wil doen (locatiehuur, docentenkosten en reiskosten teams). Wie stelt zich beschikbaar?

Kijk of in jullie achterban interesse is in deze cursus en mochten dat er meerderen zijn lever dan ook een coach. De coach helpt een groepje van 2 cursisten die als eindopdracht een ommetje maken.

De cursus begint 13 februari 2016 en iedere maand is er 1, soms 2 lesdagen op zaterdag (totaal 10 lesdagen). De infoavond zal maandag 19 oktober in IVN-lokaal Valkenburg plaats vinden.

Zie voor meer gegevens: www.ivn.nl/afdeling/eijsden/nieuws

Ik hoor graag reacties. Vast bedankt namens het cursusteam i.o.

Tineke
043-3521109

Digitalisering (herinnering)

Indien u uw e-mail adres doorgeeft aan de secretaris kunnen we u ook tussendoor van activiteiten op de hoogte brengen. Ook De Wissel krijgt u dan, in kleur, via email binnen.

Daarom de oproep om indien je voorzien bent van een e-mailadres dit aan onze secretaris Jacques Piters door te geven. Het adres is

jacques_piters@hotmail.com (let op _ streepje tussen jacques en piters!)

Het bestuur

VISKES VANGE (12)

De Kwabaal ("Kwakbol", "Kwab")

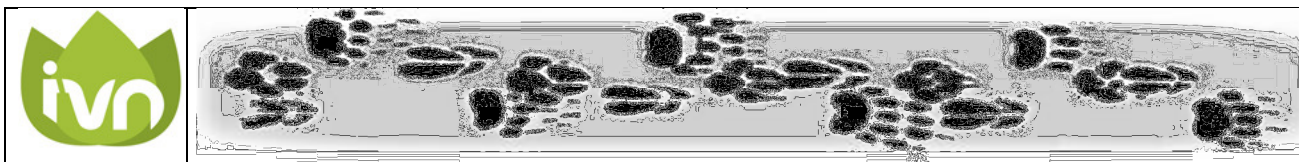

Een tegenwoordig bij ons zeer onbekende vissoort is de Kwabaal. Deze zoetwatervis, familie van de Kabeljauwen, behoort wel tot onze inheem-

se rivier-fauna. Dat hij niet vaak wordt waargenomen hangt zowel samen met zijn verborgen levenswijze als met zijn huidige zeldzaamheid. De Kwabaal heeft een fraaie bruingroene marmertekening op de rug en is van onderen witgelig. Hij heeft (net als de Kabeljauw) een tastdraad aan de onderzijde van de bek en kan maximaal in Nederland tegen een meter groot worden. Wat betreft lichaamsbouw heeft hij wel iets weg van een Meerval of een hele dikke Paling. De Kwabaal wordt doorgaans niet veel ouder dan een jaar of vijf.

De naam

Het woord "Kwab" is volgens de taalkundigen ontstaan als klanknabootsend woord en zou te maken hebben met het soppige geluid van een weke massa.

Zo kende men in het Middelnederlands het woord “quebbe” voor “moeras”. Gaandeweg werd het woord “kwab” voor allerlei soorten (soms dikke, vochtige en weke) massa gebruikt, van lichaamsdelen (bijvoorbeeld hersenkwab) tot zelfs voor dieren als Padden en Kikkers en dus ook voor Kwabalen. In het Duits heet deze vis nog steeds “Quappe”, in het Engels “Burbot” (waarschijnlijk ontleend aan het Franse “Barbot”, naar de baarddraad) en in het huidige Frans “Lot(t)e de rivière”. Waals: “Boulotte”. Ook hier geldt weer: hoe meer men gaat opzoeken, hoe ingewikkelder de vele volksnamen door elkaar gaan lopen. Er bestaat namelijk ook nog een “Puitaal”, een zoutwatervis aan de kust, die ook wel Kwabaal wordt genoemd. In Nederlands Limburg langs de Maas had hij ook allerlei namen, van “Kwakbol” in en rond Maastricht, tot “Hans(j)koet” in Susteren, Echt en Roermond.

Levenswijze

De Kwabaal heeft een sterke voorkeur voor koel water (onder de 15°C). Daarom kent hij in de zomer een rustperiode in dieper water. De Kwabaal is voornamelijk een nachtdier. De soort is hoofdzakelijk actief in de winter en het voorjaar, als het water nog koel is. Het jagen op andere vissen gebeurt voornamelijk in de winter. De Kwabaal ligt verscholen in zijn schuilplaats op de bodem en schiet dan ineens vooruit om een andere vis (bijvoorbeeld een Voorn) te grijpen. In de atlas “Vissen in Limburgse beken” van het Natuurhistorisch Genootschap wordt zeer diep ingegaan op wat er bekend is over de levenswijze. In ieder geval heeft de soort een grote habitatdiversiteit nodig. Dit betekent een zomer- en winterbiotoop met vooral plekken met koel water wanneer dit nodig is, paaigebieden met de juiste diepte, stroomsnelheid en bodemsamenstelling, visrijke foerageergebieden en opgroeigebieden voor de larven (riviergronden die in het voorjaar onder water kunnen staan).

Voortplanting

In de herfst en winter trekken de dieren naar de paaiplaatsen, waar in de winter overdag wordt gepaaid bij slechts 5°C. In rivieren worden hierbij soms grote afstanden afgelegd om deze plaatsen te bereiken (tot wel 100km, Blohm 1994). De honderdduizenden tot miljoenen eitjes per vrouwtje komen nog in het koele seizoen uit, waarna de larven zich ontwikkelen door het eten van plankton en later kleine waterdiertjes als kreeftjes, larven en wormpjes. Later begint de Kwabaal andere vissen te eten. Ook afgezet viskuit wordt gegeten. In het voorjaar trekken de jonge, dan nog donker gekleurde Kwabalen naar het zomerbiotoop.

Voorkomen

De soort is in het verleden beschreven in de Grindmaas, waartoe ook het Eijdsense deel van de Maas behoort (Marquet, 1966). Hier behoorde hij ook

tot de (bij)vangst van de beroepsvissers. Ook in de Geul- en Jekermonding werd de soort een kleine eeuw geleden nog vaak gevangen. Later verdween de soort vrijwel geheel uit onze streken door opwarming van het water, allerlei werkzaamheden aan de rivier en aan de beken, veranderingen in het zuurstofgehalte en door het ontbreken van vistrappen bij de aangelegde stuwen. Ondergetekende zag de soort nooit in zijn jeugd aan de Maas. Op dit moment bevinden de grootste (relict)populaties zich in de Gelderse IJssel, Overijsselse Vecht en de laagveengebieden in de Kop van Overijssel. Ook in de Vinkeveense Plassen en de Beerze (Noord-Brabant) komt de soort nog voor.

In de Geulmondig is in 1999 een Kwabaal gevangen tijdens een onderzoek van het RIZA. Uit Kinrooi en Neeroeteren (Belgisch Limburg) zijn er enkele exemplaren bekend uit 2010 en 2014.

Al met al blijft een melding van een Kwabaal in Limburg een grote zeldzaamheid. Indien er geen foto beschikbaar is moet men ook nog rekening houden met verwarring met de Meerval.

Gezegden en toekomst

In de Diksjenaer van het Mestreechs (uitgave 1985) vindt men bij “Kwakbol” (Kwabaal) een zinsnede, gebaseerd op het proza van Olterdissen. Olterdissen schreef (in 1926): “Es te vèsser ene gooien daag heet, daan vòlt zich zene kòrref”... (...). “Mèt lèkangele¹ haolt er dèks enen iel of ene paoling op en dee moot sjoen blaank van ondere zien, welt heer neet nao de moeras smake, wie ene kwakbol dèks deet”.

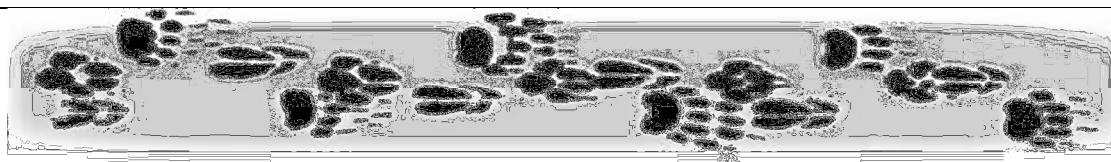
Het is te hopen dat allerlei maatregelen in het kader van de waterkwaliteit, het aanleggen van vistrappen, overstromingsgebieden en natuurvriendelijke oevers en mogelijk ook de al aanwezige grindgaten met koel water in de zomer de levenskansen van de Kwabaal, die hier van nature in de streek voorkwam, gaan vergroten en dat er weer Kwabalen in de Maas gaan zwemmen!

Jacques Pitors

BIJZONDERE WAARNEMINGEN

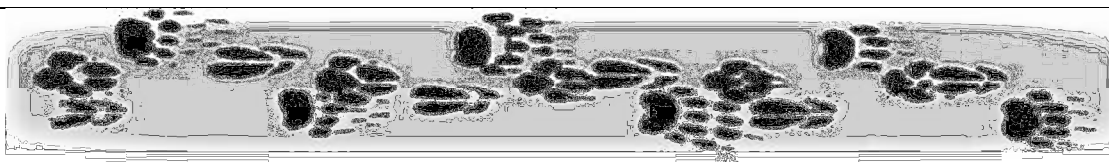
- 27.05 Melding, door een wielertoerist, van een dode langs de Rasberg.
- 29.05 Met Joost e.a. een vrije tocht over de Tiennes van Han. 2*90 min. heen en weer om wel heel bijzondere planten te zien. Waar zie je hier Engbloem, Grote Graslelie, Bloedooievaarsbek, Vogelnestje etc. etc.? Pit-tige klimpartijen en idem dalen. Overigens liet zich om 09.00u bij het verzamelpunt, de Molen van Gronsveld, een Hermelijn zien.
- 31.05 Mevr. Josien van Boekel wordt op Bronkzondag van Mheer om

¹ Door mij wordt het woord “lèkangele” gezien als “angele” (haakjes) die met aas worden uitgelegd op de bodem.

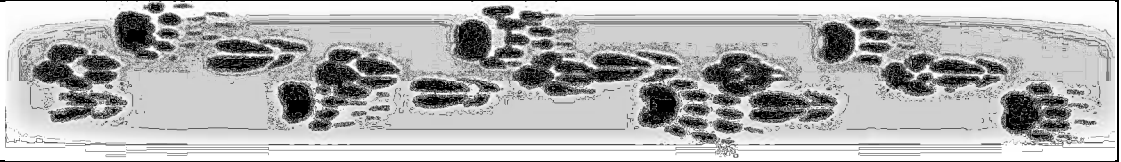
08.30u gebeld over een gewonde Das langs de Rondelen, goed 500 meter van haar woning. Zij gaat er naar toe en vindt inderdaad een gewonde jaarling Das. Toen volgde een telefoonmarathon. Jean Creuwels kreeg ze niet te pakken. Een medewerker van de WBE Savelsbos verwees haar naar de politie. Hier kreeg ze het advies de Dierenambulance te bellen. Deze kwam inderdaad en nam het gewonde dier mee. Enige uren later kon Josien het gebeuren toch aan Jean, die ook langs de processieroute stond vertellen.

- 01.06 De elf Bergnachtorchissen staan in volle bloei. Het Poppenorchisje is er dit jaar niet. Eindelijk nog eens een flinke Haas op het gras voor de Zevenheuvelen. Ietsje later zelfs een gewonde jonge Das die wij helaas niet te pakken kregen.
- 02.06 Zittend op de bank in de Daor om de Vroedmeesterpadden te horen roepen passeert een niet al te grote Steenmarter.
- 04.06 Tijdens observatie uur zonder Dassen word ik bezig gehouden door een nest Grote Bonte Spechten.
- 05.06 Een dode Mol op de Maarlanderweg, boven om 13.50u. En beneden om 14.00u op het pad dwars door hun leefgebied zowaar een dode, flinke Eikelmuis. Weer een avond zonder Dassen voor mij, wel een bijzonder fraaie grote Eekhoorn. En onderweg op de bietenakker op St. Amand een echte verrassing: een rennende Kwartelkoning. Hij had zich al een paar avonden laten horen (crex...crex...crex). Nu dus een zicht waarneming. Ook 2 stellen Veldleeuweriken proberen het hier weer.
- 06.06 Irene kan weer een kraamburcht bijschrijven op haar jaarlijst. Een jaarling koppel Dassen met 2 kleintjes.
- 07.06 Pa en ma Das gaan met hun 3 kleintjes naar de Kersen. Niet vlakbij onder de hoogstammen in het hoge gras maar 500 meter van de burcht verwijderd naar een laagstam kersengaard waar het gras zo glad is als een biljartlaken. Met daarbovenop: Kersen. Smullen maar.
- 08.06 Een jong Vosje steekt de Voerenweg over en gaat het Europapark binnen. Op weg naar de Bronk van Gronsveld?
- 09.06 Een reekalf nadert mij tot op 3 meter, dan krijgt het kleintje mij in de gaten en gaat vlot weg. Geen moeder te bespeuren! Een vossenrekel kijkt mij verbaasd aan van op 20 meter, hij draait zich om en loopt statig weg. Geen Das zien op die burcht. Echter op de terugweg naar De Heeg wel: onder een hoogstamkersenboomgaard langs de Oude Molenweg foerageren om 22.35u 3 volwassen Dassen en 2 jongen. In de boomgaard van Het Limburgs Landschap bij de molen om 22.50u enkel 2 volwassen Dassen. Dat kersen opzoeken duurt nog wel de hele maand juni. Makkelijk om eens een Das zien, moeilijk om uit te maken bij welke burcht hij hoort.
- 10.06 Enige dassenburchten in St. Martensvoeren en Veurs gaan controleren. Zien er slecht uit. Bij Jetteke smaakte de pils en als toegift een Rode

Wouw in de lucht. 's Avonds ziet broer Martin Creuwels niet alleen Dassen op de Waardhoff maar ook een paarse Orchidee!

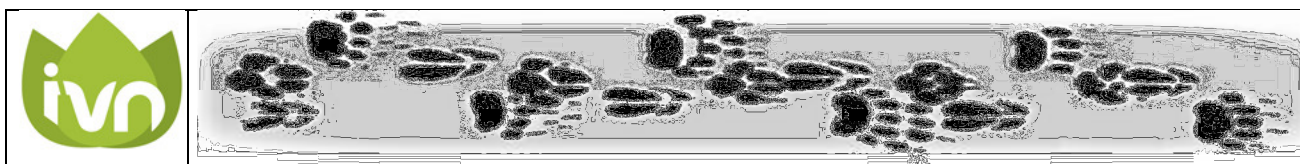
- 11.06 Observatieavond in het Eijsderbos. Marie-José Creuwels ziet uiteindelijk weer eens volop Dassen dit jaar. Op een al vele jaren oude burcht twee koppels Dassen met 4 resp. 2 jongen. Schrijver dezès himself moet het op een andere burcht zonder jonge Dassen doen. Na afloop gaan broer en zus samen nog naar een burcht in het veld achter Eckelrade. Na liefst 4 jaren zonder zitten hier dit jaar ook weer Dassen met jongen. Plus legio konijnen en een Vos met jongen.
- 12.06 Boven een maïsakker op St. Amand nu 2 Kieviten. Vanuit de bus, Lijn 57, zie ik een heuse Ooievaar op een weiland in Noorbeek. Met Joost e.a. een vrije tocht gemaakt vanaf Kasteel Oost in Valkenburg. Geuldal en Gerendal met alle hun hellingen. Wij namen er maar enkelen. Onze vogelaars hoorden een geluid dat niet op naam gebracht kon worden! Een Flui-ter maakte dat voor hen goed. Allen werden om ca. 13.09u op de Sous-berg verrast door een tussen de bomen rond scharrelende jonge Das. Vanwege de hitte, 28 graden, en de schrik voor het aangekondigde noodweer werd de tocht ingekort.
- 19.06 Cor Hanssen vindt een dode jonge Das op een burcht in Termaar. Zijn vrouw ziet een dode Das liggen langs de N278 onderaan de berg van Heer naar Cadier en Keer. Irene ziet dan weer een levende Das scharrelend in het bos om zowat 16.15 uur.
- 20.06 Maar 2 belangstellenden voor de landschapswandeling in Gronsveld.
- 21.06 Op Vroege Vogels wordt het positief broed resultaat van Kraanvogels in het Korenburgerveen gemeld. Dit gebied vlakbij Winterswijk is eigendom van Natuurmonumenten. Bestaande wandeling in het gebied zijn tijdelijk omgelegd. Tevens de waarneming van een Wilde Kat in Staatsbosgebied op de Strabrechtse Heide.
- 21.06 Mevr. Anita Kuklinski meldt een dode Das langs de oprit van de A2 voor Rijckholt.
- 22.06 Henri Creuwels ziet om ongeveer 10.00 uur twee Steenmarters in de Stiegel.
- 23.06 Ik ontmoet een bevriende oude voormalige jager. Grote vraag: Jean hoe zit het met de konijnen? Antwoord is duidelijk. Steeds minder. Op plekken waar je ze niet verwacht soms met velen. Op andere, ogenschijnlijk konijnvriendelijke plekken niks. Wel veel Vossen, die krijgen per slot van rekening 6 á 8 jongen. En de Dassen, Jean? Wat, zitten daar geen Dassen meer! Vroeger liepen de jongen daar om mij heen.
- 25.06 Onder de kersenbomen in Mheer laten 4 dassen zich de kersen goed smaken. Een Reekalfje komt voorzichtig uit de dekking. Twee jonge Vossen ravotten voor hun burcht.
- 26.06 Om ca. 08.15u zie ik vanuit Buslijn 57 een dode Das liggen op het

rijwielpad langs de Langstraat in Herkenrade. De chauffeur houdt even in en maakt een praatje. Hij vertelt dat hij recent een dode Das had langs de Loorberg in Slenaken en langs de weg van Nijswiller richting Baneheide. Op het Mheerelindje scharrelde er onlangs eentje net voor de bus door. 's Avonds voor mij geen Dassen. Wel Woelmuizen, Eikelmuisen, een rekel Vos, twee smalreeën en een Wild Zwijn.

- 27.06 In het Vroendel roept een Koekoek van 22.00 tot 22.30 uur. Vliegende Herten laten zich daar niet door afschrikken. Ik zie er eindelijk weer eens twee. Cor Hanssen meldt nu heel wat levende Dassen op de burchten tussen Termaar en Bruisterbosch. Ook Vos met jongen. Ik zie 's avonds weer geen Dassen. Op weg naar de burcht wel 4 grote Hazelwormen. Dhr. Stevens uit 's Gravenvoeren meldt dat hij om 01.00 uur een Das zag op de weg naar zijn huis in de Grijze Graaf.
- 28.06 Dhr. Raymond Prick uit De Heeg meldt een Neushoornkever op het pad bij St. Amand.
- 28.06 Vanavond wel kermis. Vanaf 20.00 uur tot 23.15 uur zie ik op 4 verschillende plekken, 1 burcht en 3 kersenweiden in de buurt van bekende burchten, liefst 24 Dassen. Als compensatie voor gisteren blijkbaar. Ook nu weer 2 Vliegende Herten. In hetzelfde kilometerhok als zaterdag jl.
- 30.06 Dassenobservatie in Bruisterbosch zonder Dassen. Wel Vos plus jongen en een Kerkuil. Een Egel steekt in vliegende vaart de Kapittelherenstraat over.
- 01.07 Praktisch elke avond laten zich enkele Vliegende Herten zien. De bosbodem kleurt alle mogelijke tinten groen van de diverse planten. Langs de paden proberen de langzaam in bloei komende Bosandoorns wat paarse kleur te geven. De bloeiende Bramen zorgen dan weer voor wat wit.
- @ 02.07 Melding van Harry Fekkers (Oost Maarland): Vandaag, in mijn schuur/garage aangetroffen 1 grote witte paddenstoel. Groeit kennelijk op de chipwood ondervloer. Diameter van de hoed: circa 15 cm. Hoogte van voet van de knol tot top: circa 20 cm. Onderkant van de hoed: plaatjes. De hoed zelf is bedekt met fijne, witte haartjes. De verschijningsvorm en de grootte doet mij vermoeden dat dit een Zijdeachtige Beurszwam (*Volvariella bombycina*) is. Deze staat op de rode lijst.
- 04.07 Een tevreden Marie-José Creuwels meldt: na ettelijk observatie-avonden ter plekke zonder dassen door broer Jean eindelijk in het Mescher Plukbos Dassen gezien. En nog wel een complete familie. Pa, ma wat grut van vorig jaar en 4 kleintjes van dit jaar.
- 05.07 Het zijn niet meer de Bronken van weleer. 's Avonds, voor het Rijckholter bos, op bronkzondag in Oost-Maarland zonder klanken van de bronkmelodieën. En dat bij westenwind! Ik zal toch niet toe zijn aan een gehoortest!
- 06.07 Twee Junikevers landen op mijn haardos.

Zie verder op pagina: 12

AGENDA 2015

Lezingen 2015

	20:00 uur
--	-----------

Onderwerp, spreker en plaats wordt bekend gemaakt via de plaatselijke pers en op de site van ons IVN. Hebben wij uw mail adres dan ook per mail.

De bibliotheek is open vanaf 19.30 uur en wij beginnen stipt om 20.00 uur. Inclusief pauze tot 22.15 uur. Getracht zal worden in elke laatste week van een maand een spreker te vinden. Houdt de lokale pers dus in de gaten.

Het "Wandelschema" & "Korte Tour"

20 sept	Sterwandeling IVN Bocholtz-Simpelveld (zie bericht op pag. 4)	
23 sept	St. Pieter, 10km	11.00uur
21 okt	De Plank, 9,5km	11.00uur
18 nov	Historisch Stein, Elsloo, 9km	11.00uur
20 jan	Cadier en Keer, 9km	11.00uur

Het programma is samengesteld door José Goessens, Marianne Schols en Anne van Santen. Vertrek Cultureel Centrum 11.00 uur via carpoolstelsel.

Bijdrage onkosten chauffeur € 2,50 per persoon, ongeacht de afstand. Deelname aan deze wandelingen geschiedt op eigen risico en verantwoording. Wandelingen zijn geschikt voor een ieder die goed ter been is. Wij gaan er vanuit dat iedere chauffeur een eigen inzittende verzekering heeft.

Anne van Santen, tel. 043-4094672
email: asvansanten@home.nl

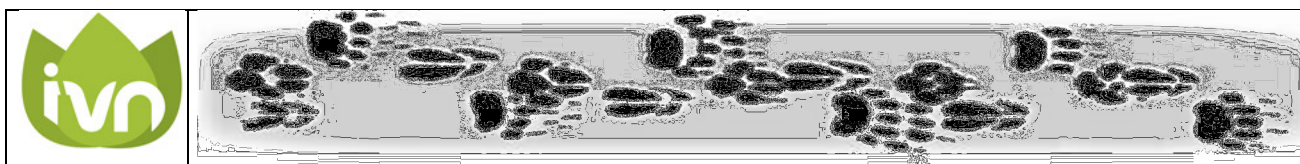
Euregionale natuurwandelingen in 2015

Organisator Frans Jongen heeft voor einde 2015 nog fraaie wandelingen uitgezet. De routes zijn afkomstig uit de Natuurgids of uit de Wandelgids Zuid-Limburg van de heer Laszio. Op de oneven vrijdagen kunt u terecht voor deelname. In principe is het vertrekpunt de parkeerplaats bij de kerk van Mheer alwaar het om 09.00 uur verzamelen geblazen is. Kosten € 1 voor de organisatie en een bijdrage in de kilometerkosten van uw chauffeur. Via carpoolen dan naar de echte tocht. Na afloop terug naar Mheer.

11 sept	Mechelse Heide		WZL250
25 sept	Nuth	15,8	WZL227
9 okt	Hombourg	15	WZL156
23 okt	Baraque Michel	18,0	WZL499
6 nov	Heimbach	14,5	WZL461
20 nov	Ubach over Worms	14,5	WZL176
4 dec	Aubel	17,5	
18 dec	Mheer	15,0	

Voor nadere inlichtingen organisator Frans Jongen, tel. 043-4571705 of 06-25486395.
Mailadres: fransjongen@hetnet.nl

JC

Programmaoverzicht 2015 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten

Datum	Tijd	Activiteit	Vertrekpunt /contact
SEPTEMBER			
Zaterdag 26	09.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
OKTOBER			
Zondag 4	08.00	Excursie Bichterweert	Dassenburcht
NOVEMBER			
Zondag 8	08.00	Excursie Elsloo/Meers	Dassenburcht - Jac
Zaterdag 28	10.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
DECEMBER			
Maandag 28	09.00	Winterbekenntelling - Voer	Kasteelpark
JANUARI 2016			
Dinsdag 5	19.30	Nieuwjaarstreffen	??

Wil je deelnemen aan een excursie (behalve die naar de Eijsder Beemden), meld je dan s.v.p. aan bij Ed Bayens (ed_bayens@yahoo.co.uk; tel. 4091024).

Telefoonnummers:

Ed	409 10 24	Philippe	457 23 70	Wiel	408 19 41
Lydia	361 58 05	Thérèse	408 54 10	Frans	409 12 83

Aan de activiteiten van de vogelwerkgroep kan in principe elke IVN'er deelnemen. Hebt u belangstelling om vogelaar te worden? Bel!

Ed Bayens

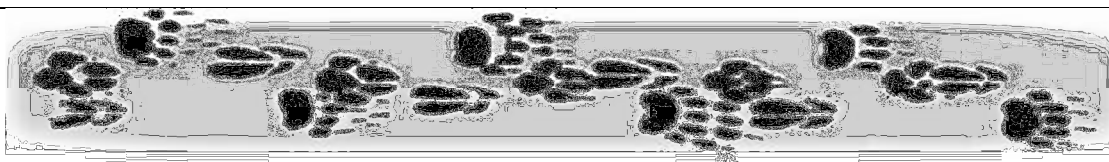
Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)

--	--

Ook in 2015 gaan we weer iedere laatste vrijdag in de maand op pad om planten en bomen te bekijken. We vertrekken steeds om 13.30 uur (tot 16.00 uur) vanaf verschillende locaties. Het programma bespreken we in januari. Dus als je mee wilt lopen dan mail even tineke.de.jong@kpnplanet.nl

BIJZONDERE WAARNEMINGEN VERVOLG VAN PAGINA: 8

- 09.07 Jef Spons meldt een Vliegend Hert langs de Baticcestraat.
- 11.07 Bij de molen van Gronsveld weer belaagd door Junikevers. Ietsje eerder floept een Vos vlak voor mijn fiets de Voerenweg over. Een Sperwer slaat een Mus in de tuin van Irene Edens.
- 11.07 Onderweg voor een kort weekendje Ardennen bij St. Hubert, zien Jef en Cor Creuwels liefst 3 dode Dassen langs de E25 ten zuiden van Remouchamps. Tussen de beide autoweghelften is hier een betonnen scherm. De Dassen kunnen hier niet overheen komen. Lopen terug de weg op en einde oefening.
- 12.07 Terwijl er volop Dassen op de burcht actief zijn passeert een reebok. Dankzij de gunstige wind heeft hij mij niet in de gaten en loopt rustig voor mij door op amper 5 meter! 50 Meter verder krijgt hij mijn wind, slaat alarm

en de Dassen verdwijnen in hun burcht.

- 13.07 Jef Creuwels en zijn vrouw Cor kunnen thuis genieten van een nest Steenmarters. Pa, ma en 3 jonkies. Zowel 's avonds, 's nachts, 's ochtends, als overdag.
- 18.07 Samen met broer Jef zie ik het eerste muurhagedissenjong van dit jaar.
- @ 18.07 Melding via website: melder: Peter De Bie, 17/07/2015 23:00, in de Beezepool, Eijsden. Waarneming: We zaten op het terras achter het huis te genieten van de avondkoelte. Toen plotseling een uil neerstreek boven in het struikgewas in de tuin. In het donker lastig te herkennen, maar na gezamenlijk deduceren en reduceren (grootte, silhouet, het ontbreken van oorpluimen), zijn we tot de conclusie gekomen dat het een bosuil moest zijn. Na 10-15 minuten trok hij/zij weer verder. Geruisloos het donker in.
- 19.07 Boven en op het weiland van Rompelberg voor Kasteel Oost een 25-tal Kieviten. Langs de schaatspoel in de Eijsder Beemden ook nog 3 Kieviten en wat kleine vogeltjes met lange poten. Ik heb geen fototoestel bij me dus blijven zij rustig zitten. Op het water jaagt een Knobbelzwaan man een aantal Canadese Ganzen weg. Vrouwlied en 2 jongen zijn onder de indruk van hun beschermheer. Merkwaardig, een koppel Nijlganzen met hun 7 jongen worden gedoogd.
- 20.07 16 volwassen Muurhagedissen laten zich zien. Ook weer enkele kleintjes.
- 21.07 Kwakkelweer. Temperatuur goed. Helaas te weinig zonnemomenten. Ik zie maar 2 Levendbarende Hagedissen op mijn telroute. 's Avonds ook geen Das.
- 21.07 Broer Jef ziet wel Dassen. Deze keer op de weg van Lierneux naar Basse Bodeux (bij Trois Ponts) liefst 2 dode dieren op 40 meter afstand. Ook zag hij een dode Das op de weg naar Canne bij het voormalig douanekantoor.
- 24.07 Met Henri e.a. een bezoek gebracht aan het Schulensbroek. Een voltreffer.
- 28.07 Melding dode jaarling Das langs de Rondelen in Mheer en een volwassen exemplaar langs de Dalestraat richting Herkenrade in Banholt.
- 30.07 Liefst 9 jonge Muurhagedissen laten zich zien. Op de Vlinderstruik ook 2 Kolibrievlinders. 's Avonds op de Trichterberg eindelijk weer een flink aantal Dassen. Ook een Eekhoortje, een smalree en een reebok.
- 31.07 Broer Martin en zijn kameraad John Wiersma zien een joekel van een dode Das liggen langs de E25 tussen Cheratte en Herstal.
- 02.08 Ook vandaag maar 2 Levendbarende Hagedissen, nu veel te warm.

Kleine Molenweg geblokkeerd door Ironman sportievelingen. De Daor door honderden tractoren, een Eckelraadse activiteit.

- 04.08 Melding aan flarden gereden Das langs de A2 ter hoogte van km 264.
- @ 05.08 Wim Souren meldt: Gezien woensdag 5 aug om 13.15 uur: In Mesch fietste ik in de Red Horse straat en zag aan de hemel een grote vogel op mij aanvliegen. Boven het dorp, ongeveer boven het veldje langs de Voer draaide hij naar beneden. Ik zag dat de vogel zwarte vleugeltippen had en een witte lange hals. Volgens mij was het een Ooievaar. Hij liet zich naar beneden vallen; even later steeg hij weer op en vloog richting Bernau.
- 07.08 Met Henri e.a. wandeling op ontdekking van Sprimont gelopen. Tocht nr.4 rond Banneux. Een landschapstocht vol variaties. Bijzondere waarneming: een Kolibrievlinder die snoepte van het voegsel van een oude muur!
- 12.08 Grote verrassing. Op de burcht in de Witgrubbe zit een compleet gezin Dassen. Pa, ma en 3 jongen. Onderweg zie ik honderden Boeren-zwaluwen druk vliegen boven de akkers van de Patiel. Blijkbaar even nog een snelle hap tijdens de tocht naar Verre Zuidelijke Streken.
- 14.08 Te warm voor de Hagedissen. Ook slechts een enkele Hazelworm. De Bramen daarentegen smaken uitstekend.
- 19.08 Tocht door het hartje van Luik goed voor Muurhagedissen!
- 21.08 Met Henri e.a. tocht gemaakt door de natuur van Belgisch Limburg. Nu rondje Bergerven in Dilsen. Goed voor legio Citroenvlinders, 1 Spaanse Vlag en 1 Blauwvleugelsprinkhaan.
- 28.08 Alom wordt er gras geoogst.
- @ 12.09 Peter De Bie: er vliegen nog steeds Zwaluwen boven de akkers van de Patiel. Kennelijk zijn ze nog niet allemaal vertrokken.

Jean Creuwels, met dank aan de melders

Zomer 2015. Wisselvallig met julirecord Beek (38.2°C).

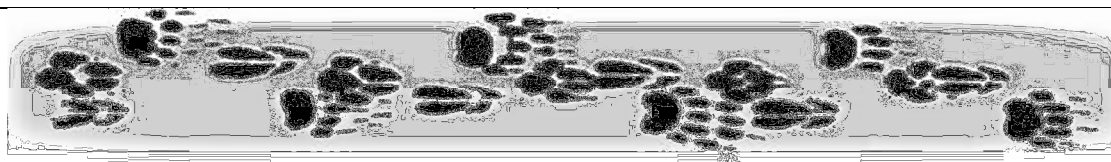
Zondag 14 juni. Bronk in Mesch met het Zwarte Kruis van Wijck en dragersgilde. Kaasjeskruidkoppje langs de Maas bij de Trichterweg. Theo van de Weert meldt een Wapendrager (nachtvlinder) in Gronsveld. Op diverse plaatsen in Eijsden en Banholt Kolibrievlinders op rode Spoorbloemen.

Maandag 15 juni. Het eerste Bruine zandoogje op de Bemelerberg.

Vrijdag 19 juni. Typisch Schaapscheerdersweer. Geen zon en een koele 15.6°C als dagmaximum.

Zaterdag 20 juni. Jean Gilissen meldt een Vos die zich op zijn gemak voelt in de tuin aan de Courtpendu in Poelveld. Huismoeder (nachtvlinder) bij de Oude Harmonie van Eijsden.

Zondag 21 juni. Zonnig weer met wind bij 22°C. Markt in Bemelen, Geelsprietdikoppjes op de Bemelerberg. Anita Kuklinski mailt dat haar dochter een

grote dode Das zag bij de oprit van de A2, richting Maastricht.

Maandag 22 juni. Zeer slecht weer. Maximum slechts 13.5°C. Regenboog om 21.17u.

Dinsdag 23 juni. Een jonge waarnemer met kennis van zaken meldt de Bokkenorchis in een berm in de oude gemeente Eijsden. Een grote zeldzaamheid, buiten af en toe in Zuid-Limburg komt deze orchidee alleen in het Westelijk kustgebied van Nederland voor.

Woensdag 24 juni. Enkele Pyjamawantsen (Roodzwarte streepwantsen) in een tuin aan de Trichterweg. Een Atalanta strijkt steeds neer op het merkebleem van mijn auto.

Donderdag 25 juni. Tijdens de vergadering over het Streekcentrum aan de Kampweg zoekt een Blauwe reiger een slaapplek in de bomen bij de voormalige Landbouwschool. Een blauwgroene Kleine Zomervlinder vliegt rond middernacht binnen in mijn keuken aan het Veldje.

Vrijdag 26 juni. Zomerse dag (boven de 25°C). Ruben Weytjens (Belgische weerman) voorspelt: ongewoon heet weer op komst, mogelijk wel (tegen de) 40°C. De Groene Kikkers kwaken nog in de vijvers. Een Bonte Brandnetelmot komt door de openstaande balkondeur binnen. Ook leuk.

Zaterdag 27 juni. De Koekoek roept op de "Waole Wiert". Enkele Buddleia's komen in bloei in Eijsden.

Zondag 28 juni. Zomerse dag. Bezoek aan Kasteel Terworm. Zeldzame lepenpages gezien bovenin de lepen (Olmen) bij de ingang. Enkele Koevinkjes op het landgoed.

Maandag 29 juni. Het warme zomerweer wordt veroorzaakt door hogedrukgebied "Annelie".

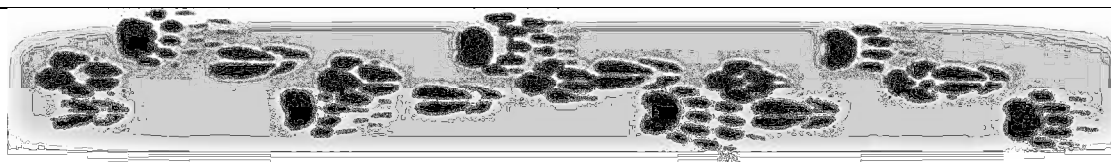

Dinsdag 30 juni. Superweer (29°C). Dambordjes en Koevinkjes op de orchideeënwei van Ternaaien. Christian Schumer fotografeert een Blauwe reiger met een enorme kikker in de Eijsder Beemden aan de schaatsvijver. Grappig: bij onze Franstalige burens staat het meertje inmiddels bekend als "Etang des patineurs" ("vijver van de schaatsers").

Woensdag 1 juli. Maar liefst 34.9°C in Beek-Maastricht. In de avond vliegt een mooie nachtvlinder naar binnen op het Veldje: de Gerande

Spanner.

Donderdag 2 juli. Even naar de Eijsder Beemden maar daar is het niet uit te

houden van de warmte. Als ik het onvolprezen Eijsdense buitenbad “De Tref-fer” opzoek blijkt het 38.2°C te zijn op de officiële waarnemingsplek bij het Vliegveld Beek en 38.0°C in Arcen. Dit is de 3e keer dat er 38°C werd geme-ten sinds (minstens) het begin van de metingen in Limburg in 1906. De ande-re keren waren woensdag 23 augustus 1944 en vrijdag 27 juni 1947 (officiële gegevens KNMI).

Vrijdag 3 juli. Vertrek naar Marken en Monnickendam. De Huismussen op Marken eten graag een frietje of stukje Kabeljauw mee en schuiven zowat aan bij je bord. In Limburg is er al sprake van een hittegolf (5 dagen op rij bo-ven de 25°C, waarvan minstens 3 boven de 30°C). De minimumtemperatuur bedraagt in Beek van 3 op 4 juli zelfs een zeer warme 24.7°C. Jean Creuwels ziet een aantal Koolwitjes bij elkaar op een vochtige steen in de Kiezelkuil van de Hierderberg (zoals aangeduid in Cadier en Keer). Dit is ook een leuke plek voor Levendbarende Hagedissen en Hazelwormen.

Zaterdag 4 juli. Ook in Monnickendam is het tropisch tijdens de (Zang)Korendagen. Een pilsje wil er wel in en een gerookt palinkje is hier ook wel op zijn plaats. In de namiddag steekt er daar wel een enigszins “verkoel-ende” briesje op. In Beek wordt het nog 35.0°C, in Arcen zelfs 36.8°C.

Zondag 5 juli. Vertrek naar Steenwijk alwaar het goed donker wordt vanwege een zwarte buienwolk. Arcen nog steeds 31.8°C. Bij het pizzarestaurant zit een Grijs Stipspanner op de vensterbank, een fraaie groengrijze nachtvlinder.

Maandag 6 juli. Kolibrievlinder in Giethoorn. Vaartocht door de Wieden. Ge-zien: Welriekende Nachtorchis, Rietorchis, Wilde Gagel, Moerasvergeet-mij-nietjes, Moerasrolklaver, Moerasspirea, Grote Egelskop, Smeerwortel, Kal-moes, Zevenblad, Waterdrieblad, Ooievaars, Libellen. Ook komen er Ring-slangen voor en zagen we vanaf de boot enkele grote donkere vlinders (die dag zijn er in het gebied Grote Weerschijnvlinders gemeld).

Dinsdag 7 juli. Fietsen op Terschelling, alwaar het 23.3°C wordt. In Arcen wordt het dan 30.5°C. Jenny ontdekt enkele zeer oranje Duinparelmoervlin-ders, vliegend op Speerdistelbloemen. Blauw met rode Sint Jansvlinders zijn er ook, evenals geelzwart gestreepte rupsen van de Sint Jacobsvlinder (op Jacobskruiskruid).

Woensdag 8 juli. In Noordoost-Nederland vallen de vele Ooievaars op. De hittegolf is overal in Nederland voorbij. In Limburg duurde deze 10 dagen (van 28 juni tot en met 7 juli 2015).

Vrijdag 10 juli. Koude nacht met zelfs vorst aan de grond in Twente.

Zaterdag 11 juli. Eerst wandeling door het Woldlakebos bij de Weerribben. In de Weerribben werd 100 jaar geleden de Grote Vuurvlinder ontdekt. De En-gelse variant van deze soort (ontdekt vóór het jaar 1800), stierf rond 1864 uit in de Engelse moerassen. Men dacht dat daarmee de mooiste ondersoort van deze Grote Vuurvlinder definitief was uitgestorven. In Europa komen nog wel enkele andere ondersoorten voor van deze vlinder, maar die zijn kleiner

en minder spectaculair van uiterlijk. Destijds (toen men nog vlinders verzamelde) was dit al niet te verteren. De verzamelaars waren overigens waarschijnlijk zelf mede verantwoordelijk voor het uitsterven, naast het droogleggen van de meeste moerassen voor de landbouw. Het was daarom niet te geloven dat de door een schooljongen gevonden vlinder, opgestuurd door een onderwijzer naar een specialist in Amsterdam, herkend werd als de in Engeland uitgestorven Grote Vuurvlinder. Door geheimhouding en beschermingsmaatregelen wist men de vlinder te behouden voor Nederland en de wereld. De ondersoort "Batava" is daarmee, naast de Nederlandse variant van de Noordse woelmuis, waarschijnlijk bij de dieren de enige endemische ondersoort van Nederland (nergens anders voorkomend). Door het stijgen van de zeespiegel raakte de Engels/Nederlandse populatie (die 7000/8000 jaar geleden nog één geheel was), van elkaar gescheiden en ontstonden er 2 bijna identieke ondersoorten, waarvan de Engelse ("Dispar") verdwenen is. De Vlinderstichting heeft vanwege de ontdekking 100 jaar geleden nu een boek hierover uitgegeven. Wij hebben de vlinder nog niet kunnen ontdekken en zijn daarna vertrokken naar Oldenburg in Noord-Duitsland. Volgende keer hopelijk beter...

De veel gewonere Zwartsprietdikkopjes die ik dit jaar maar niet kon vinden in de Eijsder Beemden vliegen net over de landsgrens wel, een kleine compensatie dus. De Meerval ("Wels") smaakt goed in Neunkrüge bij Oldenburg.

Dinsdag 14 juli. In Duitsland kun je goed Snoekbaars eten ("Zander"). Zo ook in Neunkrüge. Met een grote pot "Ostfriesen Bräu" erbij ...

Donderdag 16 juli. Fietstocht naar Bad Zwischenahn. In het stadje bevindt zich een grote bronzen "Riesenwels" (Meerval). In 1979 werd voor het eerst een zeer grote Meerval in het meer gezien. Het stadje kreeg zo zijn eigen "Nessie", waarover allerlei verhalen ontstonden. In 1998 werden voor de eerste maal foto's gemaakt van een grote Meerval ter plaatse.

Vrijdag 17 juli. Terugreis van Oldenburg. Onderweg loopt de temperatuur steeds verder op. Boven het asfalt van de snelweg bij Keulen is het zelfs 38°C.

Zaterdag 18 juli. Bezoek aan bronsgieterij in Grathem. Er vliegt een grote oranje vlinder de loods binnen. Waarschijnlijk een Keizersmantel maar zonder foto kan ik hem niet melden.

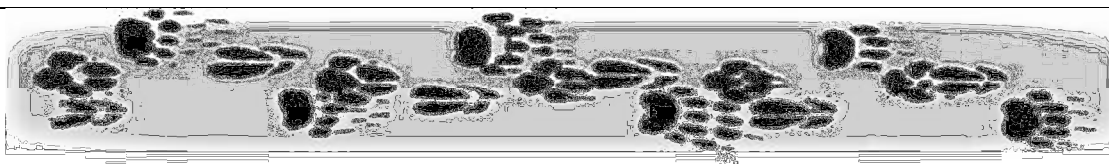
Zondag 19 juli. Roel Schmitz ziet een Spaanse vlag in Urmond.

Dinsdag 21 juli. Oranje Luzernevlinder op de vriendelijk beheerde veldjes achter Walpot tussen Pisartlaan en Tiende Vrij. Hier kan men ook vaak de Groene Specht goed zien en de Haas.

Woensdag 22 juli. Toch nog een Zwartsprietdikkopje kunnen ontdekken in de Eijsder Beemden.

Vrijdag 24 juli. Groentje op het Tiende Vrij. Hier bijzonder voor het gebied buiten de St. Pietersberg.

Zaterdag 25 juli. In de ochtend zeer zware regen in Banholt. De dag verloopt

met storm en koud, zeer zeldzaam voor juli.

Maandag 27 juli. Nog steeds een doordringende koude wind. Rob Palmen meldt een rups van de Ligusterpijlstaart in Mesch.

Dinsdag 28 juli. Jenny en ik zien een grote roofvogel boven de Trichterweg, zo te zien een Zwarte Wouw.

Donderdag 30 juli. Een dag met veel buien, zelfs wat hagel om 14.19u. Het water stroomt de Bronckweg af achter de molen van Gronsveld. In het heldere maaswater vele Grondels op de bodem. Mogelijk Donaugrondels. Op de Vlinderstruik bij Jef Creuwels in Laag-Caestert 2 Kolibrievlinders.

Vrijdag 31 juli. Koude nacht met zelfs stevige ochtendmist, ook rond Kasteel Oost (Eijsden). Door de zomerzon lost deze in de loop van de ochtend weer op. Vincent Gustings ziet een Spaanse Vlag bij de Geulhemermolen. In het veld bij Moelingen een Fazanthen met grote jonge Fazanten.

Zaterdag 1 augustus. Rondleiding door de basiliek in Sint Odiliënberg. Zeer rijke historie. Daarna de Donker Pimpernelblauwtjes gezien bij Posterholt, op de enige vliegplek van de Benelux. Voorwaarde voor dit chocoladebruine Blauwtje is het voorkomen van de Grote Pimpernel (plant) en de Gewone Steekmier (deze voedt de rupsen van het Blauwtje op in het mierennest). Ook vliegt er een Koninginnenpage. Bij het Ursulinenpark een Rode Eekhoorn.

Zondag 2 augustus. Bezoek aan Monschau met zomerweer. Opvallend daar is het gesteente langs de Rur. Op de terugweg steekt een hertekoe (of groot Ree) de bosweg over.

Maandag 3 augustus. Felle zon met 33.8°. Gele Luzernevlinder tussen de Oranje (4) in het Hamsterreservaat Sibbe. Geelsprietdikkopjes, Argusvlinder en Bruin Blauwtje op de Bemelerberg en Koevinkje op het Tiende Vrij.

Donderdag 6 augustus. Wel 7 Oranje Luzernevlinders en 1 Gele in het Hamsterreservaat.

Vrijdag 7 augustus. Sint Pietersberg beklommen bij 28°C. Ook hier Oranje Luzernevlinders (8) en 1 Gele. Vrouwtje Klaverblauwtje gefotografeerd.

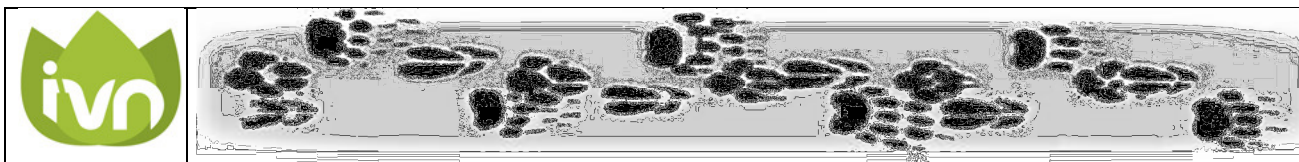
Maandag 10 augustus. Jeannine Piters en Els fotograferen een rups Windepijlstaart achter de molen van Gronsveld. Deze pijlstaart is een zeer grote nachtvlinder uit Zuid-Europa.

Woensdag 12 augustus. Rode Eekhoorn steekt de Kampweg over nabij het beoogde nieuwe IVN-honk. Na middernacht een half uurtje vallende sterren gekeken op de Catharinastraat. De jaarlijkse Perseïdenzwerm, te zien als kortdurende lichtgevende streepjes aan de hemel, is dit jaar goed te zien (oogst: twee grote en drie kleine gezien).

Donderdag 13 augustus. Tropische dag. Jonge Vink op het gras aan het Veldje. Bliksem boven Tongeren.

Vrijdag 14 augustus. Argusvlinder in Margraten (Eijkerstraat). Daarna wordt

het in Margraten in de namiddag zeer donker met veel regen. Daarna volgt weer een mooie opklaring vanuit Bruisterbosch.

Zaterdag 15 augustus. Heel veel regen. De beek langs de Bukel stroomt weer.

Maandag 17 augustus. Koude donkere dag, slechts 15.3°C.

Dinsdag 18 augustus. Jenny ziet een regenboog in Banholt.

Zaterdag 22 augustus. Bezoek aan het Kootwijkerzand op de Veluwe. Vele grote Heivlinders en een Kommavilinder gezien en zelfs een Kleine Heivlinder op de enige vliegplaats in de Benelux. Ook passeert er een Ree vlak voor ons door het zand. Verder worden door het groepje waarnemers van de vogels gezien: Kruisbek, Tapuit, Boomleeuwerik, Kuifmees, Raaf, Bruine Kiekendief. De Blauwvleugelsprinkhaan en het Zoemertje (Sprinkhaan) kom je er ook tegen.

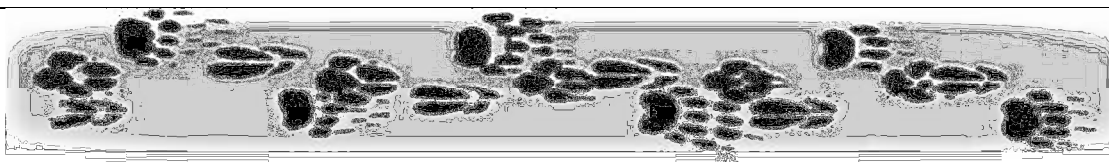
Maandag 24 augustus. Alweer een regenboog boven Banholt.

Woensdag 26 augustus. De werkzaamheden aan de nevengeul van de Maas nabij het Gouvernement vorderen gestaag. Benieuwd welke natuurwaarden dit zal opleveren.

Donderdag 27 augustus. Wat zit daar voor vogel op een haag tussen Herkenrade en Bruisterbosch? Een Visarend? Het blijkt een witte Buizerd te zijn, misschien wel dezelfde als die eerder te zien was aan de Bosrand en onderaan de Banholtergrubbe. De borst is spierwit, de vleugels zijn licht beige.

Zaterdag 29 augustus. Er worden dit weer jaar Staartblauwtjes gemeld, voor het 5e jaar op rij sinds 2011, nadat dit zuidelijke blauwtje daarvoor sinds 1933 niet meer was gezien. Ze worden ook gemeld in het gebied van de Aalsbeek tussen Belfeld en Tegelen. Dit gebied is teruggegeven aan de natuur en wordt begraasd met Exmoorponys (oerpaardjes). De Zandhagedis en Hazelworm komen er voor en inmiddels zijn er ook Beekprikken (een soort vis die wat op een Aal lijkt) gesignaleerd. Men hoopt verder op de terugkeer van de Boomkikker en de Poelkikker. Ook het Hooibeestje (een oranje dagvlindertje) komt er voor. Het lukt me niet om Staartblauwtjes te vinden, maar daar zijn ze dan ook zeldzaam voor. In de avond supermaan (zeer grote maan).

Zondag 30 augustus. Tropische kermiszondag in Eijsden en Banholt (31.2°C). Ook in Banholt heeft men het gezegde: "mit de kaeërmes is 't um aach oor duusjter", om aan te geven dat de dagen flink aan het korten zijn. Sinds de invoering van de zomertijd is het "um nuuëgen-oor" ineens donker. Het blijft een opvallend verschijnsel, zeker na een zonnige en tropische dag. Kleine Vuurvlinder op de roze Hemelsleutel en Argusvlinder op de Buddleia in de tuin van Jenny in Banholt. De kermisvlaai is vandaag "Kroesele" (Kruisbessen). Vanaf de hogere delen van Zuid-Limburg gezien lijkt het in het noordwesten 's avonds wel langdurig kermisvuurwerk. Heel veel lichtflitsen maar geen geluid erbij. Duidelijk is wel dat het ergens flink onweert. Het blijkt een buienlijn te zijn die op dat moment aaneengesloten over de lijn Zeeland,

Den Bosch en Nijmegen/Arnhem naar het noorden beweegt.

In mijn herinnering was kermiszondag in Eijsden in mijn vroege jeugd regelmatig heet, zeg maar tropisch. Toch maar eens de daggegevens van het KNMI geraadpleegd voor alle laatste zondagen van augustus sinds 1960. Verrassend: het was wel af en toe zomers warm op die zondag, maar echt tropisch slechts op 2 van die 56 zondagen! Namelijk 26 augustus 2001 (34.2°C) als afsluiter van een hittegolf. En in 2015 dus. Ook mijn beeld, zelfs als weerhobbyist, is dus vertekend. Tot aan 1988 (28.2°C) had 1976 in deze jarenreeks (vanaf 1960) de warmste kermiszondag met "slechts" 26.4°C. Op 25 van die 56 zondagen dagen werd het zelfs nog geen 20°C! De meest koude was 27 augustus 1978 (maximum 14.6°C).

Maandag 31 augustus. Augustus en de weerkundige zomer van 2015 worden in stijl afgesloten met 31.5°C.

Dinsdag 1 september. De weerkundige herfst begint ook in stijl. Het wordt nog maar 18.5°C. Mooie waarneming: Hub Reumers fotografeert een Spaanse Vlag in de tuin aan de Hennemettenstraat in Gronsveld.

Woensdag 2 september. Mirabellen (zeer kleine oranjegele pruimpjes) gekocht in Sint Geertruid.

Vrijdag 4 september. De Lakenvelders in Mesch hebben kalfjes. Een bezienswaardigheid, dat zie je maar zelden ergens...

Maandag 7 september. Josien van Boekel meldt 7 Ooievaars bij Honthem (7.45u). Luc van den Boorn uit Mesch en ondergetekende zien 7 foeragerende Ooievaars tussen Bruisterbosch en Margraten (9.00u). Mogelijk dezelfde groep als die van Josien, het is er vlakbij. Ook dat zien we hier niet vaak!

Jacques Piters

Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!

Ziet u wat bijzonders in de natuur? Maakt u iets bijzonders betreffende natuur en/of milieu mee? Zet het op papier of laat het de redactie weten. Dat kan ook via onze IVN Eijsden internet pagina's: op de homepage staat onderaan een knop waarmee op een eenvoudige manier waarnemingen gemeld kunnen worden.

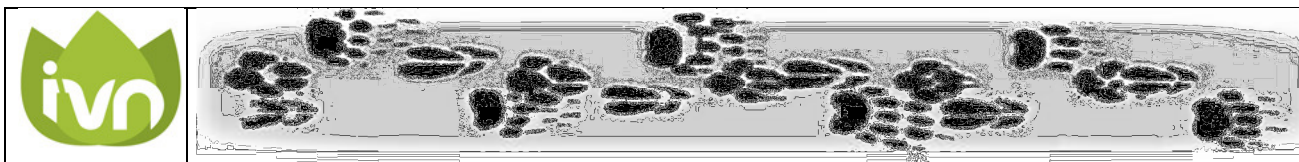
Ons mededelingenblad is voor en van de leden!

Hebt u foto's, dia's, natuurtijdschriften, natuurboeken die u kunt missen? Van harte welkom.

Jean Creuwels

DE ONBEKENDE BELGISCH LIMBURGSE NATUUR.

Belgisch Limburg is rijk aan natuur. Vooral natte natuur. Het is het stroom gebied van Maas, Jeker, Demer, Dommel en talloze kleinere stroompjes die hun weg zoeken naar die grotere broers. Ook zijn er heel wat afgravingen om zand en klei te winnen die na afloop plassen (meren) werden. Mede dankzij

de inspanningen van de plaatselijke afdeling van de natuurvereniging NATUURPUNT is er heel wat gedaan aan natuurontwikkeling. Vaak in combinatie met toeristische activiteiten. Het Zilverstrand van Mol is al jaren druk bezocht, ook door Maastrichtenaren.

Reden om met de natuurwandclub van Joost van Koppen, IVN Heuvelland, eens naar het onbekende Schulensbroek met zijn Schulensmeer te gaan.

Acht personen present aan de Molen van Gronsveld. Jean, als invaller voor Joost, legde uit wat de bedoeling was en Jo en Henri voerden hen vakkundig over de A2 en de E313 naar het Schulensmeer. Gelegen in de gemeentes Lummen en Herk de Stad. Volledig onbekend terrein voor ons als Nederlandse Zuid Limburgers.

Het meer is in de jaren 1970 uitgegraven met een tweeledig doel:

1. Materiaal voor de aanleg van de E313 tussen Lummen en Aarschot.
2. Wachtbekken in het stroomgebied van de Demer en verdere riviertjes als de Mangelbeek, de Zwarte Beek, de Herk, de Gete, de Velpe en de Begijnenbeek.

Thans 150 hectares natuur en recreatie gebied. Wandelen door het broek. Vissen en waterpret op het meer, de grootste waterplas van Vlaanderen. Met wel 30 soorten vis waarvan de Grote Modderkruiper de zeldzaamste is. Die zullen de vissers niet aan de lijn krijgen. Wel ook hier sinds een aantal jaren meervallen van meer dan 150 centimeters. Het Schulensbroek is vooral bekend vanwege de vogels. In het voorjaar, de zomer maar vooral als de pleisterplek van talloze trekvogels en overwinteraars. In de loop der jaren al meer dan 250 soorten waargenomen. Vanaf het informatiecentrum 't Vloot liepen wij door het broek om de plas heen, genietend van het water, de watervogels en het groen er omheen. Onze vogelaars Jo en Bert waren direct onder de indruk van de vele Brandganzen. Daarnaast andere ganzen, Meeuwen, Kieviten en Karekieten.

Jean had een variant van een bestaande wandeling in gedachten en met behulp van Jo lukte dat ook. Vanaf het station van Schulen trokken wij langs en door het Lummenbroek naar Vijversheide, ook een aantal flinke plassen. Onderweg heel wat vlinders waarvan de bijzonderste, de Kleine IJsvogelvlinder, door de sperwersogen van onze vogelaars werd opgemerkt. Verder Oranje Zandoogjes, Zandoogjes, Blauwtjes, Landkaartjes, Witjes, Vuurvlinders etc. Op de plassen raakten Jo en Bert al direct in extase. Zowel een Kleine Zilverreiger als een Grote! En wat zijn dat? Groenpootruiters! Iedereen onder de indruk en tevreden. Er kwamen wat wolken opzetten, maar wij haalde het terras van 't Vloot toch droog. Zittend bij een consumptie vielen er wat regendruppels maar dat kon de tevredenheid over de tocht, heel wat anders dan gewend, niet verstoren. Jo en Henri zorgden daarna weer voor de veilige tocht naar huis.

Jean Creuwels

VIJF AMBASSADEURS VOOR DE NACHT VAN DE NACHT 2015

De Natuur en Milieufederatie Limburg organiseert de Nacht van de Nacht dit jaar voor de elfde keer. Tijdens de Nacht van de Nacht op zaterdag 24 oktober doven vele bedrijven en gemeenten de reclameverlichting en verlichting van gebouwen. In heel Nederland worden honderden evenementen in het donker georganiseerd. Dit jaar doen voor het eerst vijf ambassadeurs mee, onder wie ontwerper Daan Roosegaarde, cabaretier Vincent Bijlo en wetenschapsjournalist Govert Schilling.

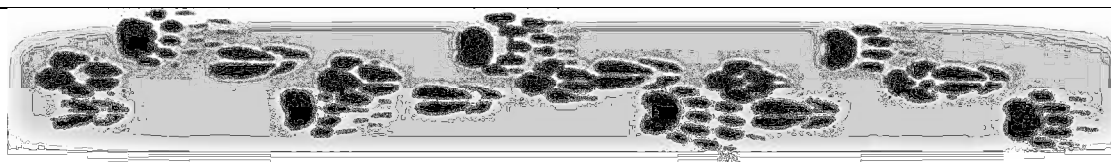

Nederland is een van de meest verlichte landen ter wereld. Door spaarzamer en slimmer te verlichten kan veel geld en energie bespaard worden. Ook heeft voldoende duisternis een positief effect op de gezondheid en het afweersysteem van mens en dier. Sinds de komst van elektrisch licht zijn mensen gemiddeld 1,5 uur korter gaan slapen. Melatonine, een hormoon dat in het donker wordt aangemaakt, versterkt ons afweersysteem en heeft een remmend effect op het ontstaan van kanker.

Kunstenaar, ondernemer en ontwerper Daan Roosegaarde is dit jaar ambassadeur van de Nacht van de Nacht-campagne. In deze campagne van de Natuur en Milieufederaties worden bedrijven en gemeenten opgeroepen spaarzamer en creatiever met licht om te gaan. *“De manier waarop wij nu nog met licht omgaan is vrij bruut, lomp. Dat kan veel mooier, creatiever en poëtischer. Dat spaart energie, voorkomt lichthinder en is beter voor de aarde”* aldus Daan Roosegaarde in de tv spot voor de Nacht van de Nacht-campagne. Naast Roosegaarde zijn ook cabaretier Vincent Bijlo, dichter Ingmar Heytze, sterrenkundige en wetenschapsjournalist Govert Schilling en oud-minister Jacqueline Cramer dit jaar ambassadeur voor de Nacht van de Nacht-campagne. Ook popgroep De Dijk doet mee en heeft haar single *“Mag het licht uit”* aangeboden voor de campagne. Bijlo, Schilling en Roosegaarde roepen in radio- en tv-spotjes publiek, bedrijven en gemeenten op om mee te doen aan de Nacht van de Nacht. De tv-spotjes worden vanaf 1 augustus uitgezonden bij alle regionale omroepen, de radiospots zijn te horen op radio 1 en 2.

De eerste activiteiten in Limburg zijn reeds aangemeld op de website, onder meer wandelingen, kanotochten en fotoworkshops. Een overzicht van de activiteiten is te vinden op: <http://www.nachtvandenacht.nl/activiteiten/>

Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg
Ester Wolters
tel. 0475 38 6410

HET BESTUUR

Voorzitter: Vacature

Secretaris: Jacques Piters
Vogelzang 15
6245 BS Eijsden tel. 06 445 91 557

Penningmeester: Vacature

Vicevoorzitter Maarten v.d. Sande
JP Sweelinckstraat 56
6245 GW Eijsden tel. 043 409 48 61

Lid Suzanne van de Wiel
Reijershaag 77
6228 HB Maastricht tel. 043 361 17 18

Verenigingslokaal: "De Dassenburcht"
Breusterstraat 27 (Souterrain, achter voormalig klooster)
Eijsden (Treffersteeg)

Werkgroepcoördinatoren/Contactpersonen:

Daslicht/Venel	Jean Creuwels	361 61 95
"De Woelratten"	Maarten v.d. Sande	409 48 61
Lezingen	Jean Creuwels	361 61 95
Vogels	Philippe Meijer	457 23 70
Wandelingen	vacature	
Korte wandelingen	An van Santen	409 46 72
Flora groep	Tineke de Jong	352 11 09
Gebouw	vacature	
Redactie Mededelingenblad	Peter De Bie	409 46 77

Kosten Lidmaatschap € 11,50 per persoon per jaar

Betalingen t.n.v. IVN-Eijsden:

Giro rekening: NL05 INGB 0000 927056 Onder vermelding van reden betaling.

Disclaimer:

De redactie wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor inhoud of strekking van niet-redactionele bijdragen. Met toezending van een artikel draagt de auteur uitdrukkelijk de rechten over aan de redactie. Indien nodig kan door redigeren de toegezonden bijdrage –bij voorkeur i.o.m. de auteur- worden aangepast c.q. ingekort. De redactie behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om artikelen zonder opgave van redenen te weigeren.

Verschijningsdata en sluitingstermijn:

Verschijningsdata zijn:

half maart, half juni, half sept. en half dec.

De inzendtermijn voor kopij sluit op resp.

5 maart, 5 juni, 5 september en 5 december.

Kopij bij voorkeur aanleveren per e-mail:

de.wissel.ivn-eijsden@home.nl .